

ЈУТУТУНСКА ЈУХАХАХА

Јован Јовановић Змај (1833–1904)

Књижевни род: лирика

Књижевна врста сатирична песма

„Јутутунска јухахаха“ је сатирична песма. Сатирична дела на духовит и подругљиво оштар начин указују на мане друштва и појединаца. Сатира је заступљена у свим књижевним родовима, у стиху и прози; сатирични могу бити и песма, прича, роман, драма итд. Циљ сатире је да разобличи негативне појаве како би оне биле исправљене или искорењене.

За сатиру су карактеристична стилска средства ИРОНИЈА и АЛЕГОРИЈА.

ИРОНИЈА је стилско средство које се одликује прикривеним исмевањем: намерно се говори супротно од онога што се жели казати, чиме се појачава критика. Када песник каже: „Срећни су ти Јутутунци“, он запараво мисли супротно. Иронија код читалаца изазива и смех и критичко размишљање.

Песма „Јутутунска јухахаха“ је уперена против апсолутистичке владавине кнеза Михаила Обреновића и његовог неиспуњеног обећања у вези са доношењем устава. Иако је претходно обећавао да ће „закон бити највиша воља у Србији“, кнез Михаило се брзо оглушио о та обећања и смањιο овлашћења, права и слободе. Песма је објављена 1865. године.

Тема: Критика апсолутистичке власти и слепог подаништва народа.

Балакаха – тринаести краљ краљевства Јутутуту. Захтева оданост народа, ратовање за државне интересе о трошку народа („да војују о свом круху“), плаћање пореза. Тражи да поданици ћуте и жмуре – не дозвољава критику власти (треба да се праве да не виде оно што не ваља и не смеју ништа да кажу о ономе што је нечасно и неправедно). Краљ Балакаха је апсолутиста, властољубив, надмен, захтеван, злоупотребљава власт, не држи реч.

Јутутунци – послушни поданици, слепи и глуви, не виде оно што не треба и не говоре о ономе о чему не смеју. Плаћају порез, „војују о свом круху“, ћуте и жмуре на све што се дешава. Покорни су и слепо послушни, наивно верују у обећања, не реагују на неправду и незаконито владање, неактивни, неспремни да се боре за ускраћена грађанска права и слободе.

Смех који обузима све представља горак смех, који крије сву тежину и горчину тешког живота оних који узалуд верују у празне речи и лажна обећања.

Смештајући јунаке и радњу песме у измишљено краљевство Јутутуту, песник се дистанцира од реалне ситуације, штитећи себе од могућих последица и пружајући

универзално значење свом делу. У овој песми Змај осликава друштво које не жели да се покрене и побуни против неправди које су постале свакодневица, друштво које верује у све лажи власти и као такво постаје предмет критике.

СТИЛСКЕ ФИГУРЕ:

АЛЕГОРИЈА - СТИЛСКА ФИГУРА КОЈОМ СЕ МИСЛИ И ПОЈМОВИ ИСКАЗУЈУ РЕЧИМА КОЈЕ ИМАЈУ ПРЕНЕСЕНО (СКРИВЕНО) ЗНАЧЕЊЕ. За алегорију се каже да је проширена метафора. Настаје када се метафора развије на већи број стихова или строфа у песничкој слици или у целовитом књижевном делу. Смисао алегорије открива се тек пошто се протумачи значење сваке метафоре понаособ.

АСОНАНЦА - ПОНАВЉАЊЕ ИСТОГ САМОГЛАСНИКА УНУТАР СТИХА, ЧИМЕ СЕ ПОЈАЧАВА ЗВУЧНОСТ И ИЗРАЖАЈНОСТ ЈЕЗИКА: Јутутунска јухахаха

АЛИТЕРАЦИЈА - ПОНАВЉАЊЕ ИСТОГ СУГЛАСНИКА ИЛИ СУГЛАСНИЧКЕ ГРУПЕ УНУТАР СТИХА: Јутутунска јухахаха

У Змајевој песми се спретним комбиновањем асонанце и алитерације постиже ономотопејски ефекат људског смеха (ЈУХАХАХА) или људских уздаха (ЈУХУХУХУ). Тиме се и на звучном плану поткрепљује идејни слој песме и њено сатирично значење.

СТРОФА: КАТРЕН

СТИХ: ОСМЕРАЦ